

ASIA Päätös ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaisesta pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevasta ilmoituksesta

ILMOITUKSEN TEKIJÄ

Rautjärven kunta
Simpeleentie 12
56800 SIMPELE

Yhteyshenkilö: Ari Pöllänen, 056872250, ari.pollanen@rautjarvi.fi

PUHDISTETTAVA KOHDE JA SEN SIJAINTI

Ilmoitus koskee Rautjärven kunnassa sijaitsevia kahta lopetettua kaatopaikkaa (Asemanseutu ja Miettälä). Kohteiden kiinteistörekisteritunnukset ovat 689-419-3-65 ja 689-414-4-67. Kiinteistöt omistaa Rautjärven kunta. Molemmat kohteet sijaitsevat teiden varrella (Miettiläntie ja Purnujärventie) ja rajoittuvat muilta osin metsäalueisiin.

ILMOITUKSEN VIREILLETULO JA PYYDETYT SELVITYKSET

Ilmoitus on saapunut Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (Ely-keskus) 18.1.2010. Ilmoitusta on täydennetty Miettälän vanhan kaatopaikan maaperätutkimustuloksilla 30.11.2012, josta korjattu raportti saapui 7.6.2013.

TOIMINNAN ILMOITUSVELVOLLISUUS JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaan pilaantuneen maan puhdistamiseen voidaan ryhtyä toimittamalla asiasta ilmoitus alueelliselle Ely-keskukselle.

PILAANTUMISTA KOSKEVAT TIEDOT

Tiedot kohdealueesta, sen käytöstä ja kaavoitustilanteesta

Molemmat kaatopaikat ovat toimineet 1960-luvun puolivälistä vuoteen 1975 asti. Kaatopaikat ovat olleet yhdyskuntajätteen kaatopaikkoja. Mietttilän kaatopaikalle on viety mahdollisesti myös teollisuusjätettä. Alueilla on myös mahdollisesti kompostoitu biojätettä. Nykyisin kumpikaan kaatopaikka-alue ei ole minkäänlaisessa käytössä ja kunnostuksen tarkoitus onkin muokata kaatopaikat paremmin ympäristöön sulautuviksi ja palvelemaan paremmin alueen virkistyskäyttöä.

Asemanseudun kaatopaikan kokonaispinta-ala on 0,019 ha ja Mietttilän 0,0925 ha.

Asemanseudun kaatopaikka on 9.6.2010 hyväksytyssä ja 21.12.2011 vahvistetussa Etelä-Karjalan maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja (MU/MY).

Mietttilän kaatopaikka on rantayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M).

Maaperätiedot

Kohteissa ei ole suunnitelmien laatimisen yhteydessä tehty pohjatutkimuksia, mutta lähtötietojen perusteella asemanseudun kaatopaikka sijaitsee harjualueen liepeillä, ja maaperä on soraa. Mietttilän kaatopaikka sijaitsee harjupainanteessa, ja maaperä on soraa.

Pinta- ja pohjavesitiedot

Asemanseutu: kaatopaikka sijaitsee noin 185 metrin päässä Tulilampi A-pohjavesialueesta (0568902 B, luokka 2). Lähin vedenottamo on Asemanseudun vedenottamo, jonne etäisyyttä on noin 1140 metriä. Etäisyys lähimpään vesistöön, Helisevänjokeen, on noin 200 metriä.

Mietttilä: kaatopaikka ei sijaitse pohjavesialueella ja lähimpään pohjavesialueeseen on matkaa noin 3,8 km (Hepoharjunmäki, 0568904, luokka 2). Lähin vedenottamo on Asemanseudun vedenottamo, jonne etäisyyttä on noin 5,0 km. Lähin vesistö on Vekarusjärvi, jonne etäisyyttä on noin 100 m.

Kohdealueella tehdyt selvitykset ja tutkimukset

Maaperätutkimukset

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy vastasi syyskuussa 2012 maaperän pilaantuneisuuden tutkimisesta Mietttilän kaatopaikalla. Näytteenotto tehtiin viidestä kaivinkoneella kaivetusta koekuopasta. Kohdetutkimuksessa otettiin 13 näytettä. Tutkitun alueen koko on noin 1000 m². Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää jätetäytön koostumusta etenkin läheiseltä sahalta mahdollisesti tuodun materiaalin, mm. purun, osalta. Dioksiini- ja fuuraanianalyysien lisäksi tutkittiin laboratorioissa metallien ja puolimetallien sekä öljyhiiliveityjen pitoisuudet.

Taulukko 1. Tutkittujen haitta-aineiden kynnys- ja ohjearvot (mg/kg).

Haitta-aine	Kynnysarvo	Alempi ohjearvo	Ylempi ohjearvo	Maksimi-pitoisuus
As	<u>5</u>	50	<u>100</u>	2,5
Cd	<u>1</u>	10	<u>20</u>	0,64
Cr	<u>100</u>	200	<u>300</u>	23
Cu	<u>100</u>	150	<u>200</u>	47
Ni	<u>50</u>	100	<u>150</u>	13
Pb	<u>60</u>	200	<u>750</u>	<u>72</u>
Zn	<u>200</u>	250	<u>400</u>	<u>600</u>
Hg	<u>0,5</u>	2	<u>5</u>	<u>0,50</u>
PCDD/-F	<u>0,00001</u>	0,0001	<u>0,0015</u>	<u>0,000027</u>
Öljypitoisuus C10-C21		300	<u>1 000</u>	110
Öljypitoisuus C21-C40		600	<u>2 000</u>	1200
Öljypitoisuus summa	<u>300</u>	-	-	<u>1300</u>

Kynnysarvotaso ylittyi lyijyn, sinkin, elohopean, dioksiinien ja furaanien sekä öljyhiilivetyjen summapitoisuuden C₁₀-C₄₀ osalta kolmessa tutkimuspisteessä. Sinkin sekä öljyhiilivetyjen C₂₁-C₄₀ pitoisuudet ylittivät alemman ohjearvotason. Sinkin pitoisuus ylitti myös ylemmän ohjearvotason em. kolmessa näytepisteessä.

Tutkimuksen yhteydessä kohdealueella todettiin mm. muovia, metallia, tiiltä, lasia ym. talousjätettä.

Johtopäätöksinä tutkimusraportissa todettiin mm. seuraava: Tulosten perusteella entisen kaatopaikan alueella todettiin kohonneita metallien, dioksiinien ja furaanien sekä öljyhiilivetyjen pitoisuuksia. Todetuista pitoisuuksista sinkki ylitti ylemmän ohjearvotason. Öljyhiilivetyjen pitoisuus oli alemman ja ylemmän ohjearvotason välillä. Kohteessa ei todettu selvästi saha-alueelta peräisin olevia jättejakeita kuten mm. purua.

Todetut pitoisuudet huomioon ottaen arvioidaan, että riittävillä riskienhallintatoimenpiteillä saadaan estettyä sade- ja valumavesien suotautuminen jäte- ja haitta-ainepitoisen kerroksen läpi.

Riskinarvio

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy laati Miettälän kaatopaikkaa koskien elokuussa 2013 riskinarvion. Yhteenvedona todettiin, että entisellä kaatopaikka-alueella on todettu selvästi kohonneita sinkin ja raskaiden öljyhiilivetyjen pitoisuuksia. Riskinarvion perusteella haitta-ainepitoisuuksista ei aiheudu merkittävää kulkeutumisriskiä pohjaveteen tai pinta-valunnan mukana. Muillakaan tavoin kulkeutuminen / leviäminen ei ole merkittävää. Myöskään ekologiset riskit eivät arvion mukaan ole merkittäviä.

Suotovesien pääsyn estäminen haitta-ainepitoisen maakerroksen läpi on kuitenkin suotavaa. Huonosti vettä läpäisevästä materiaalista toteutettu peittokerros ja alueen pinta-vesien keruun varmistaminen ovat arvion mukaan riittävät riskinhallinnalliset toimenpiteet alueella. Samalla pintamaakerroksessa esiintyvät jättejakeet saadaan piiloon, jotta esimerkiksi niiden mahdollinen kulkeutuminen estyy ja alueen yleisilme siistyy.

Työn aikana tehdyistä havainnoista, mm. haitta-ainepitoinen maa tai ongelmajätteet, tulee välittömästi informoida alueellista ja paikallista ympäristöviranomaista, jotka antavat ohjeistusta työn jatkototeutukselle. Maaperän haitta-ainepitoisuustasot tulee tarvittaessa varmistaa työn aikana.

ESITETTY KUNNOSTUSSUUNNITELMA

Tavoitteet

Kohteet on tarkoitus kunnostaa paremmin ympäristöön sulautuviksi ja palvelemaan paremmin alueen virkistyskäyttöä, sekä edistää pohjaveden suojelua.

Kunnostus

Metsittyneille luiskille ja luiskien ylä- sekä alareunoille suoritetaan harvennus-/hoitohakkuu. Niiltä osin, missä suoritetaan leikkaus- ja peittotöitä, poistetaan kaikki puusto (vallitseva puusto lähinnä energiapuuta). Kaikki hakkuupuu ja -jäte toimitetaan hyötykäyttöön tai haketetaan.

Kaatopaikkojen laki- ja luiskien reuna-alueilla on erilaista metalli-, betoni- ja puujätettä (mm. tynnyreitä, betonirumpuja), jotka tulee kerätä pois ja toimittaa viranomaisen hyväksymälle jätteenkäsittelylaitokselle. Pienehköt sekalaiset jätteet kerätään luiskan alareunaan ja peitetään 1,0 metrin peittomaakerroksella.

Asemanseudun kaatopaikan luiskat muotoillaan loivemmiksi, ja muotoilu suoritetaan pääosin leikkaamalla luiskien yläosista ja täyttämällä luiskien alaosat leikkausmassoilla. Jyrkimpien luiskaosuuksien alaosiin voidaan tuoda täyttömaita alueen ulkopuolelta. Muotoiltuun peittomaakerrokseen ei saa jäädä vettä kerääviä painanteita tai kuoppia.

Pintavedet johdetaan maanpinnan muotoilulla luiskan alareunan läheisyydessä sijaitseviin kuivatusojiin. Luiskien muotoilussa ja jätetäytön peittämisessä tulee käyttää huonosti vettä läpäiseviä maalajeja. Rakennettavan peittokerroksen paksuus jätetäytön päällä tulee olla vähintään 1,0 metrin paksuinen.

Valmiit muotoillut luiskat nurmetetaan ns. tielaitoksen nurmiseoksella. Erillistä kasvukerrostoa ei rakenneta. Miettälän kaatopaikalla ei tarvita luiskien muotoilua, ja siellä alue peitetään täyttömaakerroksella.

Kunnostus on tarkoitus toteuttaa 2013.

Ympäristövaikutukset ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen

Alueen siistimisestä, peittämisestä ja muotoilusta ei arvioida aiheutuvan haitallisia ympäristövaikutuksia.

LAUSUNNOT

Imatran seudun ympäristötoimen lausunto:

Imatran seudun ympäristötoimi totesi lausuntonaan seuraavan: ”Ilmoitusasiakirjoista ei käy ilmi, mitä peittomaa-ainesta tullaan käyttämään kaatopaikoilla. Myöskään suotovesien mahdollisesta keräyksestä tai käsittelystä ei ole mainintaa kummankaan kaatopaikan kohdalla. Hakemuksessa ei myöskään mainita, tullaanko maisemoitujen kaatopaikkojen ympäristövaikutuksia, lähinnä pohjavesivaikutuksia, tarkkailemaan. Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä tulee harkita ja perustella pitäisikö peittomaa-ainekselle antaa sen vedenläpäisyä koskevat vähimmäisvaatimukset, tarvitaanko suotovesien keräystä ja käsittelyä sekä tarvitaanko kaatopaikkojen pohjavesivaikutusten tarkkailua.

Imatran seudun ympäristötoimella ei ole tietoa siitä, minkälaisia mahdollisia teollisuusjätteitä kunnostettaville kaatopaikoille on viety. Ympäristötoimelle ei myöskään ole tullut tietoon mitään sellaista, mistä olisi syytä epäillä vanhan Rautjärven sahan jätteiden vien-

tiä kaatopaikoille. Rautjärven saha sijaitsi Viimolassa noin 10 km Miettälästä, ja sen pima-maat kunnostettiin 2000-luvun alkuvuosina.”

Imatran seudun ympäristötoimen lausunnon mukana toimitettu asukasmielipide

Alueen asukas on pyytänyt Imatran seudun ympäristötoimea saattamaan Ely-keskuksen tietoon, että myös Miettälässä on ollut vanha saha (Kuusan saha).

Imatran seudun ympäristötoimen puolelta todettiin asukasmielipiteeseen liittyen, että ympäristötoimen lausunnossa ei ole tähän otettu kantaa, kun ympäristötoimelle on ilmoitettu ainoastaan Rautjärven sahan (jätteiden) käytöstä Miettälän kaatopaikalla.

Rautjärven kunnan vastine Imatran seudun ympäristötoimen lausuntoon

Rautjärven kunta on vastineessaan todennut seuraavan: ”Kaatopaikkatoiminta on lopetettu kyseessä olevilla alueilla vuonna 1975, eli noin 35 vuotta sitten. Tänä aikana suurin osa orgaanisesta aineksesta on jo hajonnut ja kompostoitunut. Kaatopaikoilla on jäljellä kompostoitunutta maa-ainesta sekä hajoamattomat ainekset, kuten lasi ja osittain muoviset astiat yms. Ongelmajätteiden viennistä kaatopaikoille ei ole faktatietoa.

Imatran seudun ympäristölautakunta esittää kannanotossaan, että peittomaa-aineksen vedenläpäisylle olisi asetettava vaatimukset, suotovedet kerättävä ja pohjavesiä tarkkailtava. Rautjärven kunnan käsityksen mukaan näille vaatimuksille ei ole perusteita. Kaatopaikkojen ikä ja laajuus huomioiden suotovesien keräily on tarpeetonta, koska kaatopaikkojen sijainti huomioiden niissä ei juuri muodostu varsinaista suotovettä, tai sen keräily on alueilta mahdotonta, Näin ollen myöskään pintakerroksen vedenläpäisylle ei katsota olevan tarvetta asettaa vähimmäisvaatimuksia, vaan tiivis maa-aines (savi ja moreeni) riittää kaatopaikan pintakerroksen materiaaliksi. Mahdollista pohjavesitarkkailua varten alueille olisi asennettava erilliset pohjavesiputket. Pohjavesiseuranta hankkeiden ja kaatopaikkojen laajuuteen nähden ei ole perusteltua tahi järkevää. Mikäli kaatopaikkojen kunnostamiselle asetetaan ympäristölautakunnan esittämiä vaatimuksia on kaatopaikat tällöin kustannustehokkainta siirtää, jonkin jo lopetetun kaatopaikan yhteyteen, esimerkiksi Änkilään. Tällöin kaatopaikkatoiminnan tarkkailu olisi hoidettuna yhteistarkkailussa muun kaatopaikkatoiminnan yhteydessä”.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tarkastanut ilmoituksen ja hyväksyy siinä tarkoitetun pilaantuneiden maa-ainesten puhdistamisen ilmoituksen mukaisesti, seuraavin määräyksin.

Määräykset:

1. Kunnostustöiden aloittamisesta tulee ilmoittaa etukäteen Kaakkois-Suomen Ely-keskukselle ja Imatran seudun ympäristöviranomaiselle. Kunnostustöiden aloitusilmoituksessa tulee olla ympäristöteknisen valvojan, työn toteuttavan urakoitsijan, ja mahdollisten pilaantuneiden maamassojen vastaanottajien tiedot. Valvojan tulee vastata päätöksen määräyksien noudattamisesta ja puhdistustyön laadunvalvonnasta.
2. Maaperän kunnostamiseen liittyvät työvaiheet on suunniteltava ja toteutettava siten, että haitta-aineiden leviäminen ympäristöön on mahdollisimman vähäistä. Työn aikana on huolehdittava, ettei kunnostamisesta aiheudu haittaa tai vaaraa lähialueella liikkuville ihmisille eikä muuta terveys- tai ympäristöriskiä. Mahdolliset pilaantuneiden maiden kuormat on peitettävä kuljetuksen aikana.

3. Kunnostettavat kohteet tulee peittää vähintään yhden metrin paksuisella mineraalimaakerroksella. Peittokerroksessa käytettävien materiaalien tulee olla käyttötarkoitukseen sopivia tiiviitä puhtaita maa-aineksia (savi, siltti). Peittokerroksessa ei saa olla kantoja eikä muutakaan orgaanisesti hajoavaa materiaalia.
4. Kunnostettavilta alueilta on poistettava maan pinnalla olevat metalliromut, betoni- ja puujätteet ja muut suurikokoiset jätteet. Jätteet on toimitettava asianmukaiseen käsittelyyn paikkaan, jolla on lupa ottaa vastaan kyseisiä jätteitä.
5. Alueen maankäytön suunnitelmien muuttuessa tai haitan tai vaaran ilmetessä on puhdistustarve selvitettävä uudelleen Kaakkois-Suomen Ely-keskuksen kanssa sovittavalla tavalla.
6. Mikäli kunnostustyön aikana ilmenee kunnostussuunnitelman muutostarpeita tai tässä päätöksessä huomioon ottamattomia odottamattomia tilanteita, tulee niistä tehdä ilmoitus, jotta Kaakkois-Suomen Ely-keskus voi tarvittaessa antaa lisäohjeita tai määräyksiä puhdistustyön toteuttamisesta, tarkkailusta sekä jatkotoimenpiteistä.
7. Kunnostustyön päätyttyä tulee Kaakkois-Suomen Ely-keskukselle ja Imatran seudun ympäristöviranomaiselle toimittaa loppuraportti kolmen kuukauden kuluessa töiden valmistumisesta. Loppuraportista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle tiivistelmä julkishallinnon sähköistä lomakepalvelua käyttäen (www.suomi.fi, Pilaantuneen maaperän puhdistamisen loppuraporttitiivistelmä YM027)

Perustelut

Ilmoituksen käsittelyyn sovelletaan ympäristönsuojelulakia (86/2000) ja -asetusta (169/2000). Ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaan pilaantuneen maaperän puhdistukseen voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle, kun puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväksyttyä puhdistusmenetelmää, eikä toiminnasta aiheudu ympäristön muuta pilaantumista. Nyt kysymyksessä olevat puhdistustoimenpiteet tehdään hyväksyttyjä menetelmiä käyttäen, eikä toimenpiteistä aiheudu ympäristön muuta pilaantumista. Kaatopaikkojen käyttäminen on lopetettu lähes neljäkymmentä vuotta sitten, joten pääosa orgaanisesta aineksesta voidaan katsoa hajonneeksi. Kaatopaikkojen peittäminen ja maisemointi riittävän paksulla ja tiiviillä maakerroksella katsotaan olevan riittävä toimenpide kaatopaikan ympäristöhaittojen hallintaan. Myöskään pohjavesiseurantaa ei ole katsottu tarpeelliseksi järjestää, koska pääosa jätteestä on jo hajonnut ja koska tiiviillä peittokerroksella vähennetään täytön läpi suotautuvan veden määrää.

Työn etenemisestä ja työhön osallistuvien yhteystiedoista ilmoittaminen on välttämätöntä viranomaisvalvonnan kannalta. Kunnostuksen valvojan tulee olla perehtynyt pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, sillä se on tavanomaisesta poikkeavaa maarakentamista. (Määräys 1)

Pilaantuneen maaperän kunnostamiseen liittyvistä toiminnoista ei saa aiheutua ympäristön muuta pilaantumista, joten kunnostuksen työvaiheet on suunniteltava ja toteutettava niin, että haitta-aineiden leviäminen ympäristöön on mahdollisimman vähäistä. (Määräys 2)

Peittämällä kunnostettavat alueet tiiviillä mineraalimaakerroksella vähennetään jätetäytetökerrosten läpi suotautuvan veden määrää ja ehkäistään täyttömateriaalin leviäminen ympäristöön. (Määräys 3)

Jätteiden toimittaminen alueille tai laitoksiin, joilla on asianmukaiset luvat käsittelylle, varmistavat, ettei jätteistä aiheudu haittaa tai vaaraa ympäristölle. (Määräys 4)

Pilaantuneita maa-alueita puhdistettaessa tulee usein työn aikana esiin seikkoja, joihin ei ole tutkimuksista huolimatta osattu tai pystytty etukäteen varautumaan. Tämän vuoksi valvontaviranomainen voi joutua antamaan työn aikana lisäohjeita tai -määräyksiä. (Määräykset 5 ja 6)

Loppuraporttiin kootaan kaikki puhdistuksen kannalta olennaiset tiedot. Loppuraportin avulla saadaan pilaantuneen maaperän kunnostamisen tiedot tallennetuksi tieto- ja valvontajärjestelmiin. Jatkotarkkailun tarve ratkaistaan erikseen loppuraportin perusteella. (Määräys 7)

Päätöksen määräykset on annettu ympäristönsuojelulain 78 §:n nojalla ja ne on katsottu tarpeelliseksi terveydellisten haittojen ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi. Kirjanpito-, raportointi-, ilmoittamis- ja selvitysvelvoitteet on annettu valvonnallisista syistä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Valtioneuvoston asetus (214/2007) maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista
Ympäristönsuojelulaki (86/2000)
Ympäristönsuojeluasetus (169/2000)
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista (1097/2009)

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. (YSL 101 §)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Päätöksestä peritään suoritemaksua Valtioneuvoston asetuksen (1097/2009) mukaisesti. Sen mukaan pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelystä peritään maksua 48 €/h. Käytetyn tuntimäärän, 25 h, mukaan maksua kertyy 1 200 €. Maksu peritään erillisellä laskulla.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tiedottaa tästä päätöksestä ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisesti. Tieto päätöksestä julkaistaan Rautjärven kunnan ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja maksua koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. (YsL 96 ja 97). Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristövastuuyksikön päällikön sijainen,
yli-insinööri

Päivi Pulkkanen

Ylitarkastaja

Erja Monto

JAKELU Päätös ilmoituksen tekijälle

TIEDOKSI Rautjärven kunnanhallitus
Imatran seudun ympäristölautakunta
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

LIITTEET Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta kirjallisella valituksella **Vaasan hallinto-oikeudelta**.

Valitusaika

Päätös on annettu julkipanon jälkeen 30.8.2013. Valitusaika on 30 päivää päätöksen antopäivästä, sitä määrääikaan lukematta. Jos määrääjan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. **Tämän päätöksen valitusajan viimeinen päivä on 30.9.2013.**

Valituksen toimittaminen

Valitus on jätettävä Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon:

käyntiosoite	Korsholmanpuistikko 43, 65100 VAASA
postiosoite	PL 204, 65101 VAASA
puhelin	029 564 2611
telekopio	029 564 2760
aukioloaika	klo 8.00 - 16.15
sähköposti	vaasa.hao@oikeus.fi

Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Lähettäjän vastuulla asiakirjat saadaan lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä. Asiakirjat on jätettävä postiin niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan ja viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- muutos, joka päätökseen vaaditaan tehtäväksi sekä
- muutosvaatimuksen perustelut

Valittajan, hänen laillisen edustajansa tai asiamiehensä on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
2. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi; jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jolle valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään Vaasan hallinto-oikeudessa muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksuna 90 euroa.